

Valtuustoaloite Pispalan rakennusperinnön ja kulttuurihistoriallisen ympäristön suojelemiseksi ja säilyttämiseksi eheänä myös tulevaisuudessa

Juho Hirvelä (ps.), Jouni Sirén (vas.), Mats Uotila (kok.), Kalle Kallio (sd.)

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Tampereen kaupunki ryhtyy toimiin Pispalan alueen kulttuurihistoriallisen arvon ja rakennusperinnön säilyttämiseksi sekä perinteisen näköisen rakentamisen mahdollistamiseksi ja suosimiseksi asemakaavatasolla.

Perustelut:

Pispala on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY-alue), joka tunnetaan erityisestä omaleimaisuudestaan, historiallisesta rakennuskannastaan ja poikkeuksellisen kauniista maisemistaan. Pispala ei ole ainoastaan kaupunginosana kulttuurihistoriallisesti arvokas – se on myös asukkaidensa syvästi arvostama ja rakastama kotiseutu sekä suosittu matkailukohde. Näiden erityispiirteiden vaaliminen on paitsi kulttuuriteko myös kestävän kaupungin kehittämisen kannalta oleellista.

Tällä hetkellä voimassa olevat asemakaavat kuitenkin estävät perinteisen näköisen rakentamisen: vain moderni ja nykyaikainen arkkitehtuuri on kaavoissa sallittua. Tämä kehityssuunta on ristiriidassa Pispalan ominaispiirteiden kanssa ja uhkaa asteittain murentaa sen ainutlaatuisen kaupunkikuvan, joka tekee alueesta sekä visuaalisesti että kulttuurisesti arvokkaan.

Kansainvälinen trendi puoltaa perinteistä arkkitehtuuria

Perinteisen ja kauniin arkkitehtuurin merkitys on noussut kansainväliseen julkiseen keskusteluun. Erityisesti ns. Arkkitehtuurikapina-liike on innoittanut ihmisiä ympäri maailman vaatimaan kauniimpaa ja inhimillisempää rakennettua ympäristöä. Suomessa tätä liikettä edustaa INTBAU Finland ry, joka on osa perinteisen rakentamisen, arkkitehtuurin ja kaupunkisuunnittelun kansainvälistä verkostoa. Intbau on julkaissut kuntavaaliteesejä, joiden allekirjoittajina on ollut useita Tampereen kaupunginvaltuutettuja ja varavaltuutettuja eri puolueista.

Intbaun toinen kuntavaaliteesi kuuluu:

“Ympäristöön sopivuus: Uudet rakennukset voivat parhaimmillaan näyttää siltä, kuin olisivat aina olleet osa kaupunkia. Kaikissa rakennushankkeissa tulee pyrkiä sopusointuun ympäröivän kaupunkitilan ja historiallisen rakennuskannan kanssa. Perinteiset arkkitehtuurityylit tulisi myös sallia.”

Pirkanmaan ELY -keskuksen lausunto

Pirkanmaan ELY -keskus on ottanut samansuuntaisesti kantaa asiaan ja antanut lausunnon 8.3.2019 Pispalan II-vaiheen asemakaavasta näin:

“ELY-keskus katsoo, että huomioiden Pispalan RKY-alueen arvot, kaavan määräys "Uudisrakentaminen on ratkaistava nykyarkkitehtuurin keinoin, historiallista tyyliä jäljittelevät ratkaisut eivät ole sallittuja" ei ole perusteltu.

Uudisrakentamisen tulee olla alueella sen ympäristöön soveltuvaa. Yleensäkin yksittäistä rakennustyyliä, etenkin sellaista, jonka voidaan katsoa tukeutuvan alueen historialliseen ja RKY-alueen arvot muodostavaan rakennuskantaan, ei voi kaavalla kieltää.

Rakennusvalvonta tukenaan mahdollisesti kaupunkikuvatoimikunnan lausunto arvioi rakennuksen soveltuvuuden.

ELY-keskus katsoo, että uudisrakentamista koskevan kaavamääräyksen tulisi olla esimerkiksi Nekalan RKY-alueen asemakaavan mukaisesti "uudisrakennuksen sopeutumiseen kaupunkikuvaan ja sen liittymiseen kaupunginosan rakennusperinteeseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.””

Asukkaat ja yhdistykset mukana aloitteessa

Pispalassa asukkaat ja lukuisat paikallisyhdistykset ovat myös ottaneet aktiivisesti kantaa alueen puolesta: he ovat keränneet satoja allekirjoituksia sisältävän adressin, jossa vaaditaan Pispalan omaleimaisen kaupunkikuvan säilyttämistä ja perinteistä rakentamista tukevan asemakaavan laatimista. Tämä adressi osoittaa vahvasti, että kauniin ja historialliseen maisemaan sopivan arkkitehtuurin puolesta puhuu laaja joukko Pispalan asukkaita.

Adressin allekirjoittaneita yhdistyksiä ja yhteisöjä:

Pispalan Moreeni ry
Kollektiivi Hiekkalaatikko osuuskunta
Pethaus ry
Pispalan Kulttuuriyhdistys ry
Pispalan Musiikkiyhdistys ry
Pirkanmaan rakennuskulttuuriyhdistys ry
Pispalan saunayhdistys ry
Vastavirta-klubi

Adressi löytyy osoitteesta adressit.com nimellä: Suojellaan Pispalan rakennusperintöä – perinteinen rakentaminen on sallittava asemakaavassa

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme:

1. Että Pispalan työn alla olevat ja tulevat asemakaavat rakennustapaohjeineen kirjoitetaan siten, että niistä poistetaan kaikki määräykset, jotka estävät tai kieltävät perinteisen näköisen rakentamisen.
2. Että näihin asemakaavoihin ja rakennustapaohjeisiin kirjataan selkeät ja sitovat linjaukset, jotka sallivat ja suosivat rakennustapaa, joka on sopusoinnussa alueen historiallisen rakennustyylin ja kulttuuriympäristön kanssa.
3. Että kaikki uusi rakentaminen Pispalan alueella tulee toteuttaa tavalla, joka tukee ja täydentää alueen perinteistä arkkitehtuuria, mittakaavaa ja kaupunkikuvaa.
4. Käsiteltäessä rakennuslupahakemuksia Pispalan jo vahvistuneilla suojeluasemakaava-alueilla (8310, 8256, 8257), hyödynnetään rakennusvalvonnassa mahdollisuutta myöntää poikkeamisia asemakaavan määräyksistä ja/tai rakentamistapaohjeista, yllä määritettyjen periaatteiden mahdollistamiseksi. Näillä poikkeamisilla ei ole tarkoitus lisätä tontin sallittua yhteenlaskettua kerrosalaa.

Pispalan henki ja maisema ovat korvaamattomia. Ne on suojeltava – ei vain nykyhetken, vaan myös tulevien sukupolvien vuoksi.

Tampereella
16. kesäkuuta 2025

Juha Hirvelä PS

KALLE KALLIO SDP

Jouko Sironen

Marika Auclimatkka PS

Lassi Kalera PS

PILVI KOTTU SDP

Vilho Hirvelä

Vilho Hirvelä KESK

Erika Skön KESK
Pia Vätanen

Lauri Lindén

ARTO GRÖNQVIST

Mats Uotila

Jouko Sironen

Antti Ikonen

Riina-Eveliina Esbelina

Eina Järvenpää

Veera Törmikoski KESK

ATTE VIROLAINEN SDP

Sofia Järvenpää SDP